

Käytännön ohjeita

- Esitykset tallennetaan
 - Kysymysosiota ei tallenneta
- Mikit ja kamerat kiinni esitysten aikana
- Kysymyksiä voi esittää chatissa ja kunkin esityksen jälkeen voi pyytää myös puheenvuoroa
- Kysymyksiin voidaan vastata myös jälkikäteen tarvittaessa
- Materiaali julkaistaan Kuntaliiton TE24 verkkosivuilla koulutuksen jälkeen

Ohjelma 7.11.2024 kl 13-14.30

- 13.00 – 13.45 Järjestämislain mukainen muutoksenhakumenettely, **Eevi Väkevä**, lakimies, oikeudellinen tuki, Uudenmaan ELY
- kysymysten käsittely
- 13.45 – 14.30 Kuntalain mukainen muutoksenhakumenettely, **Anu Rätty**, juristi, Kuntaliitto
- kysymysten käsittely

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Muutoksenhaku järjestämislaissa

Eevi Väkevä

7.11.2024

Muutoksenhaku järjestämislaissa

- **Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 380/2023**
- Muutoksenhakusäännökset 17 luvussa
- ”Tyypilliset tapaukset” (145 §)
 - Oikaisuvaatimus ja valitus
- Eräät tapaukset (146 §)
 - Joissa valituksen käsittelee SAMU
- Muutoksenhakukiellot (147 §)
- Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon (148 §)

Sisällysluettelo 23.3.2023/380

17 luku - Muutoksenhaku

145 § - Oikaisuvaatimus ja valitus

146 § - Muutoksenhaku työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja kulukorvausta koskevasta päätöksestä

147 § - Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto

148 § - Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon

Oikaisuvaatimus ja valitus

- Vaaditaan tehdyn hallintopäätöksen muuttamista tai kumoamista.
- Muutoksenhaku on kaksivaiheinen
 - 1) Oikaisuvaatimus → (yleensä) päätöksen tehneelle viranomaiselle
 - 2) Valitus → oikaisuvaatimukseen annetusta päätöksestä hallinto-oikeudelle.
 - Edelleen KHO, mikäli myöntää valitusluvan.

Oikaisuvaatimuksesta säädetään
hallintolaissa

145 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työvoimaviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ([808/2019](#)) säädetään, jollei tässä laissa jäljempänä toisin säädetä.

Oikaisuvaatimus ja valitus

- Hallintolaki
- Päätökseen, johon saa hakea oikaisua, ei saa hakea muutosta valittamalla.
- Oikaisuvaatimusohjeet annetaan päätöksen kanssa.
- Ohjeessa mainittava muun muassa:
 - Päätöksen tehnyt viranomainen
 - Oikaisuvaatimusaika ja mistä se lasketaan.

Sisällysluettelo 6.6.2003/434

7 a luku - Oikaisuvaatimusmenettely

49 a § - Luvun säännösten soveltaminen ja suhde muuhun lainsäädäntöön

49 b § - Oikaisuvaatimuksen tekeminen ja valituskielto

49 c § - Oikaisuvaatimusaika

49 d § - Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

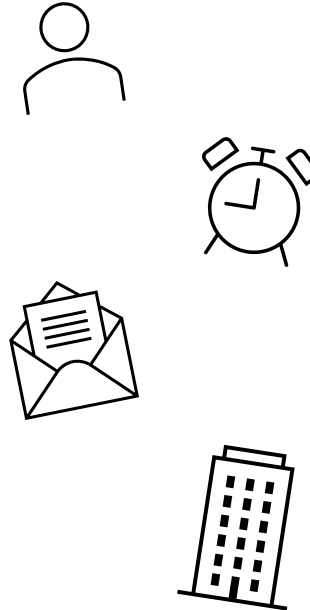
49 e § - Käsittelyn kiireellisyys

49 f § - Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

49 g § - Oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen ja virheen korjaaminen

Oikaisuvaatimuksen tekeminen

- Kuka voi hakea oikaisua?
 - Asianosainen
- Missä ajassa?
 - 30 päivän kuluessa tiedoksisaannista.
 - Myöhässä? → jätetään tutkimatta.
- Kenelle?
 - Päätöksen tehneelle viranomaiselle.
- Mitä viranomainen voi tehdä?
 - Työvoimaviranomainen voi päätöksellään muuttaa tai kumota tekemänsä alkuperäisen päätöksen tai hylätä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimus tehdään kirjallisesti.

Ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteella.

Käsiteltävä kiireellisenä.

Muutoksenhakuoikeuden ulkopuolelle jäävät tosiasialliset hallintotoimet

- Työvoimaviranomainen voi vaikuttaa kahdella tavalla asiakkaan asemaan; **tosiasiallisilla hallintotoimilla** ja **hallintopäätöksillä**.
- Ero on merkittävä muutoksenhaun näkökulmasta
 - **Tosiasialliset hallintotoimet** → ei muutoksenhakuoikeutta.
 - **Hallintopäätökset** → on muutoksenhakuoikeus.

Tosiasiallinen hallintotoiminta

tarkoittaa yleisesti ottaen viranomaisen lakisääteistä toimintaa, **jossa ei tehdä kirjallisia hallintopäätöksiä**. Tosiasialliselle hallintotoiminnalle on tyypillistä se, että sillä ei suoranaisesti vaikuteta yksityisen oikeuksiin tai velvollisuuksiin.
(O. Mäenpää, 2023)

Työllistymissuunnitelman laadinta (sisältö) on luonteeltaan tosiasiallista hallintotoimintaa!

Päätös: ei laadita suunnitelmaa
→ saa hakea muutosta!

Muutoksenhaku eräissä tilanteissa

- **Järjestämislain 146 §**
 - Työnhakijaksi rekisteröimisen epääminen
 - Muutosturvakoulutus
 - Kulukorvaus
- Valittaminen tapahtuu näissä tilanteissa sosiaalityrva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan (SAMU).

Muutoksenhaku eräissä tilanteissa

146 §

**Muutoksenhaku työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä,
muutosturvakoulutusta ja kulukorvausta koskevasta päätöksestä**

Työnhakijaksi rekisteröimisen epäämistä, muutosturvakoulutusta ja 103 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta koskevaan työvoimaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Muutoksenhausta vakuutusoikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa annetussa laissa ([677/2016](#)).

Valituskirjelmä 1 momentissa tarkoitettussa asiassa on toimitettava päätöksen tehneelle työvoimaviranomaiselle 30 päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut päätöksestä tiedon. Työvoimaviranomaisen on käsiteltävä valitus oikaisuvaatimuksena. Jos työvoimaviranomainen ei voi oikaista päätöstä, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi.

Muutoksenhakukiellot järjestämislaissa

Eevi Väkevä
7.11.2024

Muutoksenhakukiellot järjestämislaissa

- Muutoksenhakukiello = päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa.
- Järjestämislain 147 §
- Pääasiassa yhteistä näille muutoksenhakukiellon alaisille päätöksille on se, että niissä on evätty harkinnanvarainen taloudellinen etuus tai palvelu työvoimaviranomaisen harkinnan perusteella.

Työvoimakoulutuksen opiskelijaa koskevat päätökset

- Työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka perustuu (järjestämislain 63 §:n 2 mom. 2 k:ssa tarkoitettuun) *koulutustarpeen arviointiin* ei voi hakea muutosta.
- Yhteishankintakoulutuksen opiskelijavalintapäätökseen, joka perustuu opiskelijaksi hakeutuvan *soveltuvuuden arviointiin*, ei saa hakea muutosta.

Yhteishankintakoulutuksessa työnantaja, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantaja tai yrittäjyysoikeudet luovuttava yritys osallistuu koulutuksen rahoitukseen ja opiskelijaksi valittavien soveltuvuuden arviointiin.

TA:n näkemyksen keskeisyys.

Palkkatuen harkinnanvaraiset edellytykset

- Edellytysten arviointi perustuu työvoimaviranomaisen arvioon ja harkintaan, eikä työttömällä työnhakijalla tai työnantajalla ole subjektiivista oikeutta palkkatukeen.
- Palkkatuen kesto, siltä osin kuin palkkatukisäännökset sisältävät työvoimaviranomaisen harkintaan → jää muutoksenhaun ulkopuolelle.

2) palkkatuen epääminen perustuu 82 §:n 2 momentissa, 87 §:n 1 momentissa tai 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työvoimaviranomaisen harkintaan; palkkatukea koskevaan päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös perustuu 87 §:n 3 momentissa, 89 §:n 2 momentissa tai 90 §:n 2 momentissa säädettyyn työvoimaviranomaisen harkintaan palkkatuen kestopa

Järjestämislain 82 §:n 2 momentissa säädetään palkkatuesta ammatillisen osaamisen parantamiseen ja tähän liittyvästä palvelutarpeen arvioinnista.

Järjestämislain 87 § → palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen + tähän liittyvä harkinta.

Harkinnanvaraisen kulukorvauksen epääminen

- Matka- ja yöpymiskustannusten korvausten epääminen, sillä perusteella, ettei työvoimaviranomainen katso korvauksen myöntämistä tarkoituksenmukaiseksi työllistymisen kannalta.
- Harkinnanvaraisen kulukorvauksen epääminen tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella.

147 §

Eräitä päätöksiä koskeva muutoksenhakukielto

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa siltä osin kuin:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 63 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun koulutustarpeen arviointiin; oikaisua ei saa vaatia eikä päätöksestä saa valittaa myöskään siltä osin kuin opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu mainitun pykälän 3 kohdassa tarkoitettuun soveltuvuuden arviointiin, jos kysymys on 62 §:ssä tarkoitettusta työvoimakoulutuksen yhteishankinnasta;

2) palkkatuen epääminen perustuu 82 §:n 2 momentissa, 87 §:n 1 momentissa tai 3 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työvoimaviranomaisen harkintaan; palkkatukea koskevaan päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös perustuu 87 §:n 3 momentissa, 89 §:n 2 momentissa tai 90 §:n 2 momentissa säädettyyn työvoimaviranomaisen harkintaan palkkatuen kestosta;

3) 102 §:ssä tarkoitettu työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus on eväetty sillä perusteella, että mainitun pykälän 2 momentissa säädetty edellytys ei täyty;

4) 103 §:n 3 momentissa tarkoitettu kulukorvaus on eväetty työvoimaviranomaisen tarkoituksenmukaisuusharkinnan perusteella;

Palvelujen tarjoamista koskevat ratkaisut

Järjestämislain 147 §:n 2 momentin mukaisesti työvoimaviranomaisen ratkaisuun olla tarjoamatta asiakkaalle;

- asiantuntija-arviointeja,
- ammatinvalinnanohjausta,
- uraohjausta,
- valmennusta,
- kokeilua; tai
- ratkaisuun olla tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua tai olla hyväksymättä ilmoitusta tuetun opiskelun keskeyttämisestä

ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa.

Asiakkaan
palvelutarve

Harkinta

Ei subjektiivinen
oikeus

Työllistymissuunnitelma, työnhakuvelvollisuus ja työvoimapoliittinen lausunto

Järjestämislain 147 §:n
3 momentti

- **Työllistymissuunnitelman laatiminen**

- Luonteeltaan tosiasiallista hallintotoimintaa
- Ei suoraa muutoksenhakuoikeutta.
- Huom. Päätökseen olla laatimatta työllistymissuunnitelmaa, saa hakea muutosta!

- **Työnhakuvelvollisuus**

- Työvoimaviranomaisen ratkaisuun asettaa työnhakijalle järjestämislaissa tarkoitettu työnhakuvelvollisuus ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa.

- **Työvoimapoliittinen lausunto**

- Ei (suoraa) muutoksenhakuoikeutta.
 - Voi tulla arvioitavaksi maksajan päätökseen kohdistuvan muutoksenhaun yhteydessä.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päättöksen täytäntöönpanoon

Eevi Väkevä
7.11.2024

Päätösten täytäntöönpanokelpoisuus

148 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus päätöksen täytäntöönpanoon

Tämän lain nojalla tehty päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta, jollei oikaisuvaatimusta käsittelevä viranomainen tai valitusviranomainen toisin määrää.

Poikkeaa yleisestä
hallinto-oikeudellisesta
pääsäännöstä.

Järjestämislain mukainen täytäntöönpanon mahdollistaminen lainvoimaa vailla olevana on tarpeen, jotta esimerkiksi palvelun keskeyttämistä tai työpaikkailmoituksen poistamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön välittömästi **eikä päätös menetä tosiasiallista merkitystään**. Myös esimerkiksi tuen maksamisen keskeyttämistä tai lopettamista koskevan päätöksen täytäntöönpano voi olla tarpeen muutoksenhausta huolimatta, jotta tukea ei makseta perusteettomasti (HE 207/2022 vp.).

Kiitos 😊

Eevi Väkevä
7.11.2024

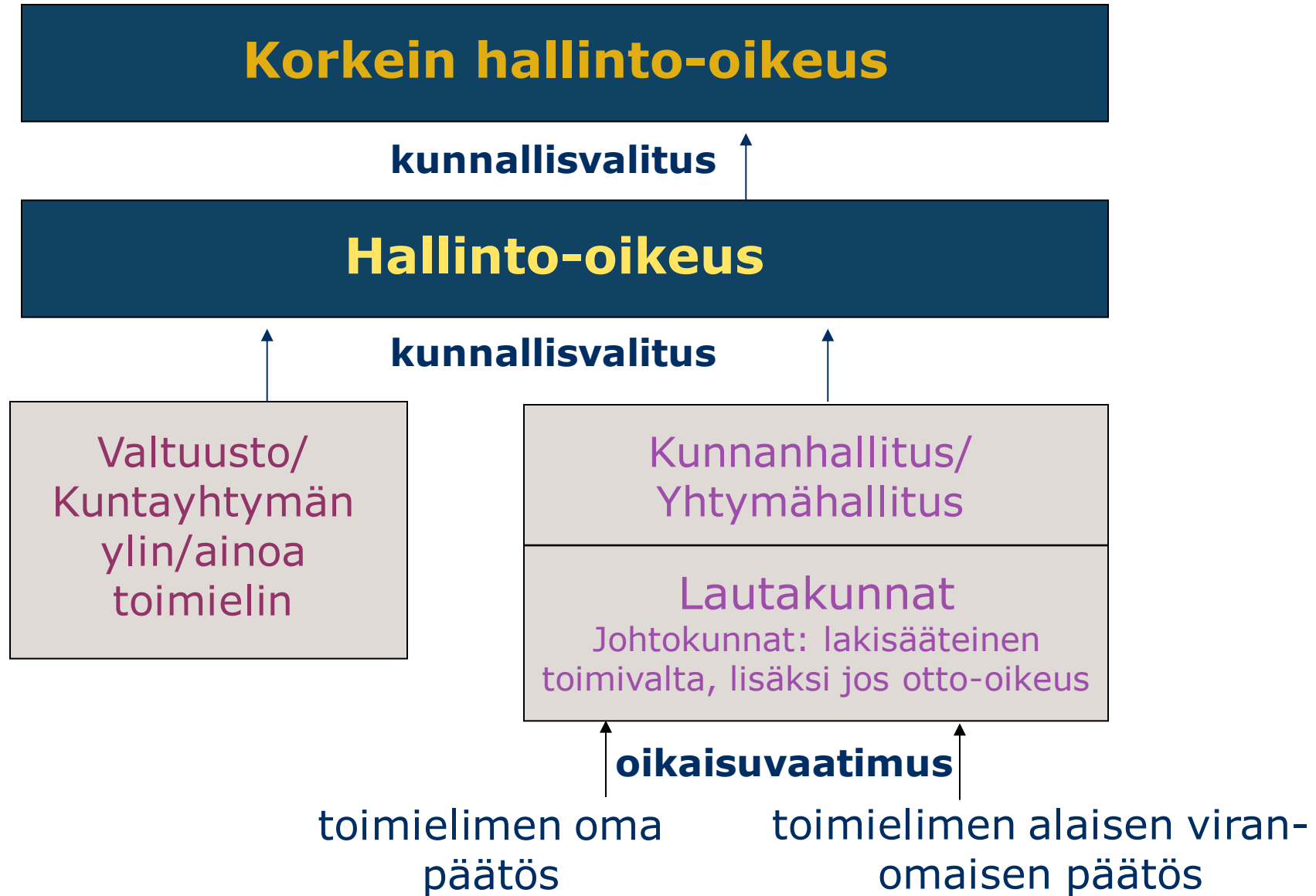
Liite 1

Hallintotoimi	Säännökset	Muutoksenhakuoikeus	Peruste
Palvelun tarjoamatta jättämistä koskeva ratkaisu	6 luku Tieto- ja neuvontapalvelut, ... 9 luku Työttömyysetuu-della tuettu ... opiskelu	Ei (pl. palkkatuki ja starttiraha)	Hallintopäätös
Kielteinen päätös työnhakijaksi rekisteröimisestä	27 § Työhaun käynnistäminen	Kyllä	Hallintopäätös
Päätös jättää työllistymissuunnitelma laatimatta asiakkaan toiveesta huolimatta	Ks. HE 027/2022 vp.	Kyllä	Hallintopäätökseen rinnastettava

Hallintotoimi	Säännökset	Muutoksenhakuoikeus	Peruste
Päätös työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytymisestä	49 § Työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja ilmoituksen poistaminen	Kyllä	Hallintopäätös
Päätös työpaikkailmoituksen poistamisesta	49 § ks. yllä	Kyllä	Hallintopäätös
Valmennuksen tai kokeilun keskeyttämisestä päätös	59 § Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen	Kyllä	Hallintopäätös
Päätös opiskelijavalinnasta työvoimakoulutukseen	63 § Opiskelijavalinta	Pääosin ei (pl. soveltuvuutta koskeva peruste muissa kuin yhteishankintakoulutuksissa. Oppilaitosta sitovaan lainsäädäntöön liittyvistä edellytyksistä voi hakea muutosta.)	Hallintopäätös
Koulutuksen keskeyttämisestä päätös	65 § Koulutuksen keskeyttäminen	Kyllä	Hallintopäätös

Hallintotoimi	Säännökset	Muutoksenhakuoikeus	Peruste
Palkkatuen epäämispäätös työnantajalle	10 Luku Työnantajalle myönnettävät tuet	Kyllä pl. Määrätyt 10 luvussa tarkoitettuun harkintaan perustuvat päätökset	Hallintopäätös
Palkkatuen epäämispäätös työnantajalle	10 Luku Työnantajalle myönnettävät tuet	Kyllä pl. Määrätyt 10 luvussa tarkoitettuun harkintaan perustuvat päätökset	Hallintopäätös
Palkkatuen maksatushakemuksen epääminen	15 luku Tukien ja korvausten maksaminen ja takaisinperintä	Kyllä	Hallintopäätös
Starttirahan epääminen	100 § Starttirahan myöntämisen edellytykset	Kyllä	Hallintopäätös
Kulukorvauksen epääminen	104 § Kulukorvauksen määrä 105 § Kulukorvauksen korvauspäivät 106 § Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttaminen	Kyllä	Hallintopäätös
Harkinnanvaraisen kulukorvauksen epääminen tarkoituksenmukaisuusperusteilla	103 § 3 mom. Palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen	Ei	Tarkoituksenmukaisuusharkintaa
Epäävä päätös matka- ja yöpymiskustannusten korvaamisesta	102 § Työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen	Pääosin kyllä (pl. 102 § 2 mom edellytykset)	Hallintopäätös
Epäävä päätös työolosuhteiden järjestely tuesta	98 § Tuki työolosuhteiden järjestelyyn	Kyllä	Hallintopäätös

Muutoksenhakujärjestelmä

Kunnallishallinnon muutoksenhakujärjestelmä

- **Kuntalain mukainen oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus**, jollei erityislaissa säädetä muusta muutoksenhakukeinosta.
- **Hallintovalitus** asioissa, joissa muutoksenhausta säädetään erityislainsäädännössä. Hallintovalitusta voi edeltää **erityislaissa säädetty oikaisuvaatimusmenettely**.
- *Hallintoriitamenettely* hallinto-oikeudessa, jos kysymyksessä on julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen perustuva riita.
- *Perustevalitus*, jos julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti.
- *Ylimääräinen muutoksenhaku* lainvoiman saaneisiin päätöksiin; *purku ja menetetyn määrärajan palauttaminen*.
- *Riita- tai rikosprosessi* käräjäoikeudessa yksityisoikeudellisissa riita- tai rikosasioissa.
- *Työtuomioistuinkäsittely* virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa koskevissa asioissa.

Milloin pitää tehdä päätös?

- Oikeuksia tai velvollisuuksia luova toiminta → **hallintopäätös**
- **Kun päätetään jonkun oikeudesta, edusta tai velvollisuudesta**
- Päätös tulee perustella
- Tyypillisiä asioita, jotka edellyttävät päätöksentekoa
 - hakemukset (etuudet, luvat)
 - oikaisuvaatimukset, valitukset
 - kunnan oma-aloitteinen toiminta
 - kaavoitus
 - hankinnat
 - muut sopimukset

Täyttyykö päätöksentekokynnys?

- Hallintotehtävä, tosiasiallinen toiminta → ei päätöstä

- Hallintotoimen tekeminen tai julkisen palvelun hoitaminen ilman kirjallista hallintopäätöstä
- Esim. asiakkaan kanssa keskusteleminen ja asiakkaan neuvonta

- Tyypillistä tosiasiallista hallintotoimintaa: potilaan hoitaminen, koululaisen opettaminen ja muiden vastaavien julkisten palvelujen toteuttaminen ei-kirjallisessa menettelyssä; myös yleishallinto

Muutoksenhaun keskeinen lainsäädäntö

- hallintomenettely ja hallintolainkäyttö

Hallintolaki

- oikaisuvaatimus

Kuntalaki

- Oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus

Substanssilait

- Onko muutoksenhakupykälää?
- Viitataanko kuntalakiin vai hallintolakiin ja hallintoprosessilakiin?

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, ns. hallintoprosessilaki (HOL)

- Hallintovalitus
- Hallintoriita
- Valituslupa
- Ylimääräinen muutoksenhaku

Kunnallisvalitus vai hallintovalitus?

- Kuntalain oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus, **jollei erikseen lailla toisin säädetä**
 - erityislaissa ei muutoksenhakupykälää: kuntalain ov → kv
 - erityislaissa viitataan kuntalain muutoksenhakusäännöksiin: kuntalain ov → kv
 - erityislaissa viitataan kunnallisvalitukseen → kv
- Hallintovalitus, **jos siitä on säädetty erityislaissa eikä viitata kuntalain muutoksenhakusääntöihin**
 - Hallintovalitusta edeltää oikaisuvaatimus, **jos siitä on säädetty erityislaissa**

Päätöksen muutoksenhakukelpoisuus

- Muutosta voi hakea vain kunnan viranomaisen lopulliseen päätökseen
 - Oikaisuvaatimus- tai valituskelpoinen on päätös, jolla asia on kunnassa ratkaistu tai jätetty tutkimatta
- Päätöksestä, joka **koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta** (kuntalaki 136 §)
- Valmistelua koskevia päätöksiä:
 - asian jättäminen pöydälle, asian palauttaminen uudelleen valmisteltavaksi, asian siirtäminen toiselle viranomaiselle
 - lausunnon pyytäminen
 - lausunnon antaminen, jos lausunnolla ei ole pääasian ratkaisua sitovaa vaikutusta
 - periaatepäätökset ja suunnitelmat eli asia tuodaan vielä uudelleen päätettäväksi
 - työnjohdolliset määräykset: toimenkuvaukset, työvuoroluettelot, vuosilomat, varoitukset/huomautukset
 - otto-oikeuden käyttäminen ja käyttämättä jättäminen
 - toivomusponnet, pöytäkirjalausumat

Päätöksen oikaisuvaatimus-/valituskelpoisuus

Muutoksenhaun kohteena on **viranomaisen lopullinen päätös**, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta

- ✓ Lopullisesta päätöksestä tehtävässä oikaisuvaatimuksessa/valituksessa voi vedota valmistelussa tapahtuneisiin virheisiin
- ✓ Täytäntöönpanopäätökseen ei voi hakea muutosta, koska **jo aiemmin on ollut mahdollisuus hakea muutosta** varsinaiseen asiaratkaisuun

Päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta

Pöydällepano-
päätös,
palauttamispäätös

Ottopäätös, otto-
oikeutta ei käytetä

Toivomusponnet,
pöytäkirjalausumat

Viran haettavaksi
julistaminen,
hakuajan
jatkaminen

Työnjohdolliset
määräykset, esim.
varoitukset

Kuntalain oikaisuvaatimus

- Kunnan sisäistä hallintomenettelyä (KL 16 luku)
- Kunnallisvalituksen pakollinen esivaihe
 - Jos päätöksestä voi tehdä oikaisuvaatimuksen, siitä ei vielä voi tehdä kunnallisvalitusta.
- Sekä laillisuus- että tarkoituksenmukaisuusperusteella
- Päätökseen, josta saa tehdä oikaisuvaatimuksen, on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.
- **Ulkopuolelle on rajattu valtuuston päätökset** -> valituskelpoisiin päätöksiin liitetään kunnallisvalitusosoitus hallinto-oikeudelle
- Kunnanhallituksen, sen jaoston ja alaisen viranomaisen päätöksestä tehdään oikaisuvaatimus **kunnanhallitukselle**.
- Lautakunnan/valiokunnan, sen jaoston ja alaisen viranomaisen päätöksestä tehdään oikaisuvaatimus **lautakunnalle/valiokunnalle**.
- Tehtävä kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle.
 - Ilmoitettava päätös, johon oikaisua haetaan, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla.
- Oikaisuvaatimusoikeus asianosaisella ja kunnan jäsenellä

Kuntalain oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimusaika on 14 pv päätöksen tiedoksisaannista

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on

- ilmoitettava päätös, johon haetaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteella sitä vaaditaan (HL 49 d §)
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot (HL 16 §)

Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä/kiireellisenä

- hallintomenettelyä → hallintolain menettelysäännökset
- käsittelijä on sidottu oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimukseen

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä

- **Asianosainen**
(johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen päätös välittömästi vaikuttaa)
- **Kunnan jäsen**
(kuntalain 3 §)

Kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä

- **asianosainen, sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen**

Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä

- **asianosainen, kuntayhtymän jäsenkunta ja jäsenkunnan jäsen**

Kuntalain 137 §

Kunnallisvalitus laillisuusperusteilla

- Päättös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä (menettelyvirheet)
- Viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- Päättös on muuten lainvastainen

Valitusaika 30 pv tiedoksisäannista

Tehdään hallinto-oikeudelle

→ jatkovalitus **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**

- ❖ Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, **jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.**

Kuntalain 135, 138 ja 142 §

Kunnallisvalitus: valitusoikeus

Valtuuston ja kuntayhtymän ylimmän/ainoan toimielimen päätöksestä

- asianosaisella
- kunnan jäsenellä
- kuntayhtymän jäsenkunnalla ja jäsenkunnan jäsenellä

Kunnanhallituksen/yhtymähallituksen/lautakunnan/liikelaitoksen johtokunnan oikaisuvaatimuspäätöksestä

- oikaisuvaatimus on hylätty tai jätetty tutkimatta
→ vain oikaisuvaatimuksen tekijä voi valittaa
- päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut
→ kaikilla joilla oli oikaisuvaatimusoikeus, on nyt valitusoikeus

Muutoksenhakuohjeet ja -ajat

- Päätökseen, josta saa tehdä oikaisuvaatimuksen, on liitettävä **oikaisuvaatimusohjeet**
- Päätökseen, josta saa tehdä valituksen, on liitettävä **valitusosoitus**
- Päätökseen, josta ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta, on liitettävä **ilmoitus muutoksenhakukiellosta**.
 - ilmoituksessa on mainittava, mihin säännökseen kielto perustuu
- Muutoksenhakuoikeus on asianosaisella ja kunnan jäsenellä
 - oikaisuvaatimus on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista
 - kunnallisvalitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista
 - hallintovalitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, **jollei** erityislaissa muuta säädetty

Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus

- Muutoksenhakuohjeen antaminen ei sinänsä perusta oikeutta hakea muutosta päätökseen
 - Päätöksen muutoksenhakukelpoisuus määräytyy lain mukaan
- Virheellinen ilmoitus oikaisuvaatimus-/valituskiellosta ei estä oikaisuvaatimuksen/valituksen tekemistä
 - Ilmoitus muutoksenhakukiellosta ei sinänsä ratkaise sitä, tutkitaanko oikaisuvaatimus/valitus
 - Päätöksen muutoksenhakukelpoisuus määräytyy lain mukaan

Oikaisuvaatimusohjeiden/valitusosoituksen korjaaminen (hallintolain 49 §)

Valitusosoitusta ei ole annettu tai virheellinen ilmoitus valituskiellosta

→ annettava uusi lainmukainen valitusosoitus → valitusaika alkaa kulua uuden valitusosoituksen tiedoksiannosta

Valitusosoitus on virheellinen

→ annettava uusi valitusosoitus, jos sitä pyydetään valitusosoituksessa mainitussa tai säädetyssä valitusajassa → valitusaika alkaa kulua uuden valitusosoituksen tiedoksiannosta

❖ Sama menettely oikaisuvaatimusohjeiden korjaamisessa

Periaate: muutoksenhakija ei kärsi oikeuden menetystä puutteellisen tai virheellisen ohjauksen takia

Valitusosoitus

- Valitusosoituksessa on mainittava:
 - valitusviranomainen
 - viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava
 - valitusaika ja mistä se lasketaan
 - valitusviranomaisen asiointiosoitteet; myös sähköiset yhteystiedot, jos valitus on mahdollista tehdä sähköisesti.
- Valitusosoituksessa on selostettava vaatimukset valituskirjelmän sisällöstä ja liitteistä sekä valituksen perille toimittamisesta
 - Vaatimusten selostaminen tarkoittaa, että valitusosoituksessa on riittävällä tarkkuudella ne seikat, jotka ilmenevät **oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 15 - 16 §:stä**

Hallintoriitamenettely

- Voidaan ratkaista sitovalla tavalla **julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta tai muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta** aiheutuvaa velvollisuutta ja oikeutta koskeva riita sekä hallintosopimusta koskeva riita
- Valitus ensisijainen
 - jos viranomaisen päätökseen voi hakea muutosta valituksella, asiaa ei voida käsitellä hallintoriitana
 - hallinto-oikeus voi ottaa valituksena vireille tulleen asian viran puolesta hallintoriita-asiana käsiteltäväkseen
- Tulee vireille toimittamalla **hakemus toimivaltaiselle** hallinto-oikeudelle; vireille panijan tulee olla asianosaisen asemassa
 - hakemuskirjelmässä on mainittava vaatimus ja sen perustelut
 - mainittava myös viranomainen, henkilö, yhteisö tai muu taho, johon vaatimus kohdistuu
 - lähtökohtaisesti kummankin osapuolen on osattava esittää vaatimuksensa ja näyttönsä itse eli tässä lähestytään siviiliprosessia
- Viiden vuoden kuluessa siitä, kun asia on tullut riitaiseksi; julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta koskeva hakemus viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona maksua on vaadittu tai maksuvelvollisuuden peruste on syntynyt

Muutoksenhakumääräaikojen laskeminen

- Muutoksenhakuaika alkaa kulua päätöksen tiedoksisaamisesta
- Sitä päivää, josta muutoksenhakuaika lasketaan alkavaksi, ei lueta määräaikaan
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, oikaisuvaatimuksen/valituksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen
- Oikaisuvaatimus/valitus tehtävä viimeistään määräajan viimeisenä päivänä **ennen viraston aukioloajan päättymistä**

Pöytäkirja viedään kunnan verkkosivuille to 28.5.

→ kunnan jäsenen oikaisuvaatimusaika päättyy to 18.6.

→ kunnan jäsenen valitusaika päättyy ma 6.7.

Päätös postitetaan asianosaiselle pe 29.5.

→ asianosaisen oikaisuvaatimusaika päättyy ma 22.6. (koska 19.6. on juhannusaatto)

→ asianosaisen valitusaika päättyy ma 6.7.

Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta

Sopimus yhteisestä toimielimestä, KL 51-52 §	Sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta, KL 54 §	Yhteinen virka, KL 53 §
Päätöksenteko ja MH Yhteinen toimielin on vastuukunnan valtuuston ja kunnanhallituksen alainen. Se voi olla myös lautakunnan alainen johtokunta tai jaosto. Päätökset tehdään vastuukunnan nimissä riippumatta siitä, minkä työllisyysalueen muun kunnan asioista on kysymys. Kuntalain mukainen oikaisuvaatimus tehdään yhteiselle toimielimelle riippumatta siitä, koskeeko oikaisu jonkin muun kuin toimielimen sijaintikunnan asiaa tai asiakasta. Erityislakien (järjestämislain, kotolain, TYM-lain) mukaisista päätöksistä valitetaan ao. laeissa määrätyn menettelytavan hallinto-oikeuteen, SAMUun, vakuutus-oikeuteen	Päätöksenteko ja MH Tavanomaisesti muutoksenhaku viranhaltijan päätöksiin tapahtuu siten kuin haettaisi muutosta kunkin kunnan viranhaltijan päätökseen. Viranhaltijapäätöstä koskeva oikaisuvaatimus käsitellään sen kunnan menettelysäännösten mukaan, jota päätös koskee. Entä vastuukuntamallissa? Tulkintaa Minkä kunnan nimissä viranhaltija tekee ratkaisuja - vastuukunta vai työnantajakunta? - tulkinta, että viranhaltija tekee päätökset vastuukunnan nimissä? → Oletuksena, että valitustie vastuukunnan mukaan riippumatta siitä, minkä kunnan asiakkaita päätökset koskevat? Miksi? Sopimuksella siirretty vain vastuukunnan toimivaltaa muun kunnan viranhaltijalle, mutta KL 8 §:n muut vastuut jääneet vastuukunnalle.	Päätöksenteko ja MH Tavanomaisesti muutoksenhaku yhteisen viranhaltijan päätöksiin tapahtuu siten kuin haettaisi muutosta kunkin kunnan viranhaltijan päätökseen. Viranhaltijapäätöstä koskeva oikaisuvaatimus käsitellään sen kunnan menettelysäännösten mukaan, jota päätös koskee. Entä vastuukuntamallissa? Tulkintaa • Yhteinen viranhaltija tekee päätökset vastuukunnan nimissä? → Oletuksena, että valitustie vastuukunnan mukaan riippumatta siitä, minkä kunnan asiakkaita päätökset koskevat?

Esimerkkejä: KL:n muutoksenhaku

- Kuntalain 8 §:n tehtävät/vastuut:
- Palveluiden yhdenvertainen saatavuuden turvaaminen
 - palveluverkosta päättäminen
- Palveluiden tuottamistavasta päättäminen
 - tehdäänkö itse, käytetäänkö sidosyksikön palveluita, hankitaanko ostopalveluna
- Viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen ml. delegoinnit ja valtuus kuntalain 54 §:n mukaisen sopimuksen tekemiseen
- Yhteistoimintasopimusten hyväksyminen
- Hankintapäätösten hyväksyminen vastuukunnan hallintosäännön ja hankintaohjeen mukaisesti
- Virkoja / henkilöstöä koskevat päätökset
- Viranomaisen toimivaltaan kuuluvista asioista annettavat lausunnot?
 - Lausunnolla pääasian ratkaisua sitovaa vaikutusta?
 - Jos on, voi olla valituskelpoinen

Esimerkki: Turun hallintosääntö

11 Luku Erityinen toimivalta elinvoiman palvelukokonaisuudessa
65 § Työllisyysaluelautakunnan toimivalta

- Työllisyysaluelautakunnalla on oikeus toimialallaan edustaa Turun työllisyysalueen kuntia ja käyttää niiden puhevaltaa.
- Työllisyysaluelautakunta voi tehdä hankintoihin liittyviä päätöksiä 1.12.2024 lähtien sille annetun valtuutuksen mukaisesti.
- Työllisyysaluelautakunta voi tehdä sille myönnetyn toimivallan delegointia koskevia päätöksiä 1.12.2024 lähtien, kuitenkin siten, että mainitut päätökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.
- Työllisyysaluelautakunta sekä sen puheenjohtaja ja esittelijä voivat käyttää otto-oikeutta lautakunnan alaisen viranhaltijan päätöksiin sekä sellaisen viranhaltijan päätökseen, jolle on siirretty toimivaltaa kuntalain 54 §:n mukaisesti.

Uusi päivitetty Muutoksenhakuopas 2025

- Mukana työvoimapalvelut**

1. Kunnallishallinnon muutoksenhakujärjestelmä
2. Kuntalain oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus
3. Erityislain oikaisuvaatimus ja hallintovalitus
4. Valituslupajärjestelmä
5. Päätöksen tiedoksianto ja muutoksenhakuohjeet
6. Henkilöstöpäätökset + liitetaulukko
7. Julkiset hankinnat
8. Maankäyttö- ja rakentaminen + liitetaulukko
9. Ympäristönsuojelu ja luonnonvarojen käyttö + liitetaulukko
10. Ympäristöterveydenhuolto + liitetaulukko
- ~~11. Pelastustoimi + liitetaulukko~~
12. Opetus- ja kulttuuritoimi + liitetaulukko
- ~~13. Sosiaali- ja terveydenhuolto + liitetaulukko~~
14. Julkisuuslain tietopyynnot ja rekisteröidyn tarkastamis- ja korjaamispyynnot
15. Hallintoriita-asiat
16. Perustevalitus
17. Ylimääräinen muutoksenhaku
18. Riita- ja rikosasiat kärjäoikeuksissa
19. Muutoksenhaku EU-oikeudessa ja ihmisoikeussopimuksissa

Ruotsinkielinen
painos
ilmestynyt 2021

Kysyttävää?

Laki ja hallinto |
Kuntaliitto.fi

Neuvontapyyntö |
Kuntaliitto.fi

